

Veiledning til stykke nr. 7:

«C- og G-sangen»

Kortfattet veiledning:

1. Dette stykket og alle påfølgende foreligger kun i én visningsmåte.
2. Fra nå av skal notearket stort sett stå med **langsiden ned** slik at leseretningen går fra venstre til høyre.
3. **Orientering** på hvite tangenter: Begrepene "C-posisjon" og "grunnstilling" innføres.
4. Dette stykket spilles med **begge hender i C-posisjon** (fingrene på C, D, E, F og G).
5. Innføring av barnevennlige betegnelser til intervallene.
 - skritt = sekund
 - hopp = ters
 - skritt-hopp = kvart
 - dobbelt-hopp = kvinterI begynnelsen skal det refereres kun til tangentene og ikke til notebilde.
6. Høyre- og venstrehåndens melodier forløper helt parallelt til hverandre.
7. Det burde gjøres memoreringsøvelser for den nyinnførte tangenten G og for C og F fra det foregående stykket. (se eksemplene i veiledningen til "Tommelsangen")
8. Spiller læreren og eleven i lag så må eleven spille sin stemme en oktav lysere enn notert ellers blir det kollisjoner mellom de to stemmene.

Detaljert veiledning:

(Med forklaringer, undervisningsidéer og bakgrunnsinformasjon)

Funksjoner

- Hele partituret med ordinære noter (elev- og lærerstemme) kan vises ved å trykke på -knappen (piano 2).
- Akkompagnementet til stykket kan avspilles ved å trykke på -knappen (play).
- Denne veiledningen kan åpnes og lukkes med «?»-knappen oppe i menyen på høyre side. I tillegg kan veiledningen lukkes ved å trykke på «X»-en.
- Arket som vises på fremste nivå av skjermen (veiledning, elevstemme eller partitur) kan skrives ut ved å trykke på -knappen.

Forberedende informasjon

- Dette stykket og alle påfølgende foreligger kun i én visningsmåte.
- Fra nå av skal notearket stort sett stå med **langsiden ned** slik at leseretningen går fra venstre til høyre.
- Dette stykket spilles med **begge hender i C-posisjon** (fingrene på C, D, E, F og G).
- Spiller læreren og eleven i lag, så må eleven spille sin stemme en oktav lysere enn notert, ellers blir det kollisjoner mellom de to stemmene.
- Sangteksten hjelper med å huske tangentnavnene.

Forandringer i notesystemet og spillemåten i forhold til det foregående stykket

- Dette er det første stykket som består av **kun hvite tangenter**. Derfor står det kun rundinger og ellipser på notearket. Hendene settes i C-posisjonen (fingrene på C, D, E, F og G).
- Det illustrerte klaviaturet viser nå igjen to tvillinggrupper og to trillinggrupper. Notesystemet er det samme som ble brukt på "Speilet" og "Slalom".
- Tangenten G brukes for første gang.
- Det er første gang at lillefingrene (eller femte fingrene) og venstre tommelen brukes. Den høyre tommelen ble allerede brukt på Tommelsangen.
- Sangen består kun av tonene C og G som spilles med 1. og 5. fingeren. Dette åpner elevens hånd til kvintstørrelse og hjelper med å sortere fingrene på plass. Ikke alle elever er like flinke til å plassere alle fingrene riktig. Det viktigste, i første omgang er at de 1. og 5. fingrene lærer å holde posisjonen sin. De resterende fingrene kan etterhvert rettes med de påfølgende stykkene. Fingerkombinasjonen 1+5 er relativ enkel å spille og samtidig er den veldig effektiv med å bevisstgjøre håndens plassering og toneomfanget til hånden i grunnstilling.
- Melodilinjene i høyre og venstre håndens forløper helt parallelt.

Didaktisk informasjon

Om notetyperne:

- Det finnes to forskjellige notetyper. Noter av den ene typen er gjennomtrukket med en notelinje og noter av den andre typen er ikke gjennomtrukket av en linje, disse står mellom to notelinjer og litt lengre frem i denne klavermetoden kommer de i tillegg til å få kontakt til disse notelinjene på over- og undersiden, akkurat som på ordinære noter.
- Det kan skape forvirring hos eleven at notene i oktav-avstand ikke er av samme notetype. Den enstrøkene C'en står for eksempel på linjen mens den lille C'en står mellom to linjer. Dette oppstår fordi det finnes kun sju forskjellige hvite tangenter (C, D, E, F, G, A, H). Unge elever skjønner ikke nødvendigvis denne sammenhengen men klarer stort sett å akseptere resultatet: Hvis den ene noten ligger på linjen, så må den oktaverte noten ligge mellom to linjer og omvendt. Det er egentlig bare viktig at læreren beskriver effekten og bevisstgjør den for eleven.
- Noter med en avstand på to oktaver er selvfølgelig av samme notetype, noter med tre oktavers avstand er ulike igjen osv.

Ny tangent: G

- Det burde gjøres memoreringsøvelser for den nyinnførte tangenten G og for C og F fra foregående sangen. (se eksemplene i veiledningen til "Tommelsangen")
- Eleven finner G'en på følgende måte:
Alle hvite tangenter som ligger mellom bjørnetrillingen (Fiss) og kattetrillingen (Giss) heter G. (Angående erstatningen av Fiss, Giss og Aiss med begrepene bjørnetrilling, kattetrilling og musetrilling se også veiledningen til stykke nr. 1: "Heia".)

Introduksjon av en ny spilleposisjon:

- Uttrykket "**C-posisjon**" innføres: Fingrene ligger på C, D, E, F og G.
Følgende øvelser burde gjøres:
 1. Eleven plasserer hånden/hendene i C-posisjonen og ser deretter bort fra tangentene. Læreren sier nummeret til en finger som ligger på en tangent, som navnet på den har allerede blitt innført (her: 1., 4. eller 5. finger). Eleven setter an den tangenten som i C-posisjonen tildeles den oppkalte fingeren og så sier han navnet til tangenten uten å se på klaviaturet.
 2. Eleven plasserer hånden/hendene i C-posisjonen og ser deretter bort fra tangentene. Læreren sier et tangentnavn, som allerede har blitt innført (altså C, F eller G). Så tar eleven den fingren som i C-posisjon er tildelt den nevnte tangenten, setter tangenten an og sier hvilket nummer den tilsvarende fingeren har uten å se på hånden.
 3. Eleven skal spille fingerprogesjonen: 1-2-3-4-5-4-3-2-1 eller omvendt. Først ved å se på tangentene og etterhvert uten å se.

Eleven skal spille alle øvelsene med én og én hånd først og deretter med begge hender.

- Uttrykket "**grunnstilling**" innføres: Alle håndens fem fingre settes opp på hvite nabotangenter.

Innføring av barnevennlige intervallbetegnelser:

- Som et første skritt skal de følgende begrepene kun referere til tangentene og ikke til notebilde.
 - Skritt = sekund
 - Hopp = ters
 - Skritt-hopp = kvart
 - Dobbel-hopp = kvint
- Retningen angis med "muse-" (opp) eller "bjørne-" (ned), f. eks. "bjørne-skritt" = en sekund nedover.

Øvelse med intervaller (på de hvite tangentene):

- Det skal ikke refereres til notene. Det kommer senere.
- Eleven skal spille en C eller en annen tangent, som eleven allerede har lært navnet på. Så sier læreren: "Fra denne tangenten skal du gjøre et muse-skritt". Så skal eleven sette an den tangenten som er et sekund lysere enn den forrige tangenten. Med den nye tangenten som utgangspunkt, kunne man så fortsette med et bjørne-hopp, muse-skritt-hopp, bjørne-dobbel-hopp osv.

Lag en annen sang som bruker kun C og G:

En morsomt måte å lage en annen C- og G-sang er å gjøre det ved hjelp av to terninger. En terning avgjør ved partall eller oddetall om den neste noten er en halvnote eller en firedelsnote og den andre terningen avgjør ved partall eller oddetall om den neste noten er en C eller en G. Notene skrives så i både musehåndens stemme og en oktav mørkere i bjørnehåndens stemme. Læreren kan gjerne finne på et akkompagnement.

Improvisasjonsøvelser:

Lærerstemmen til stykket kan brukes til å gjøre improvisasjonsøvelser med eleven. Læreren spiller lærerstemmen fra stykket og eleven improviserer med følgende toneutvalg:

1. trinn: Eleven bruker tangentene C, D og E.
2. trinn: Eleven bruker tangentene C, D, E og G.
3. trinn: Eleven bruker tangentene C, D, E, F og G.

Påminnelser

- Det er best hvis læreren kan spille akkompagnement-stemmen utenat.
- Det er viktig at læreren gjør gehørøvelser med eleven (se veiledning til "Bjørnevals").
- Det er viktig å finne en god balanse mellom utviklingen av gehøret og utviklingen av leseevnen.